CSŐKE MÁRK

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem MA

csmark32@gmail.com

Nemzethűségi igazolások a Délvidéken 1941–1944

A nemzethűségi igazolások a második világháború időszakában visszacsatolt országrészeken fordultak elő. Mint ismeretes, ezek az igazolások azért váltak szükségessé, hogy a visszacsatolt területeken a különböző pozíciókba a magyar politikai vezetés szempontjából nemzethű, megbízható egyének kerüljenek. A nemzethűséget pedig a terület elcsatolása és visszacsatolása közti időszakban tanúsított magatartás alapján mérték. A nemzethűségi igazolások ilyen szempontból fontos szerepet játszottak a terület történetében, de átfogó munka mindmáig nem született a témában.

A terület pacifikálása során a településeken ún. ötös bizottságokat hoztak létre, a bizottság tagjait a településeken öt kiemelten megbízható egyéne alkotta. Az ötös bizottság feladata volt a lakosság nemzethűség szerinti igazolása, de ezt a szerepet gyorsan átvette a Délvidéki Magyar Kulturális Szövetség, a délvidéki magyarság legnagyobb kulturális tömörülése. Kiemelt szerepük volt a nemzethűségi igazolásoknak a közalkalmazotti és a tanári pálya körében, de minden fontosabb tisztség betöltésénél szükség volt az igazolásra.

Előadásomban érintem, mikor fordultak még elő nemzethűségi igazolások a magyar történelemben, milyen történelmi szituáció teszi indokolttá, hogy a hatalom a nemzethűségi igazolások módszeréhez nyúljon. Elsősorban a délvidéki nemzethűségi igazolásokra koncentrálok, azonban kiegészítésképpen a felvidéki nemzethűségi igazolások is bemutatásra kerülnek.